

ความเป็นทายาทของบุตรที่เกิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัย
เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. 2558

Heirship of Children Born through Assisted Reproductive Technology
Pursuant to the Protection of Children Born through Assisted
Reproductive Technology Act B.E. 2558

รศ.พรชัย สุนทรพันธุ์*

Assoc. Prof. Pornchai Soonthornpan

บทคัดย่อ

เมื่อเจ้ามรดกถึงแก่ความตายบรรดามรดกทุกชนิดของผู้ตายย่อมตกแก่ทายาทไม่ว่าจะเป็นทายาทผู้รับ
พินัยกรรมหรือทายาทโดยธรรม ซึ่งบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้ามรดกก็ถือเป็นทายาทโดยธรรมผู้มีสิทธิ
รับมรดกของเจ้ามรดกด้วย

ความเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้ามรดกที่เป็นบิดาหรือมารดานั้น แต่เดิมมาความเป็นบุตร
โดยชอบด้วยกฎหมายหมายถึงบุตรที่เกิดจากบิดามารดาที่แท้จริงและมีการตั้งครรภ์และคลอดบุตรตาม
ธรรมชาติซึ่งต่อมาวิวัฒนาการทางการแพทย์เจริญมากขึ้น ได้มีการนำวิวัฒนาการทางวิทยาศาสตร์การแพทย์
นำอสุจิและไข่ออกจากร่างกายมนุษย์และทำให้เกิดการตั้งครรภ์โดยไม่เป็นไปตามธรรมชาติ นั่นคือนำอสุจิหรือ
ไข่ของสามีภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายและประสงค์จะมีบุตรไปทำการปฏิสนธิกับไข่หรืออสุจิของชายหรือหญิง
อื่นที่มีไข่ภริยาหรือสามีที่ชอบด้วยกฎหมายของตนนอกกร่างกายเมื่อเกิดตัวอ่อนแล้วก็นำไปฝากไว้ในครรภ์ของ
หญิงอื่นภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญ
พันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. 2558 เมื่อหญิงที่ตั้งครรภ์คลอดบุตรออกมาตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวถือว่าเด็กนั้น
เป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของสามีภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายนั้น จึงมีสิทธิรับมรดกของบิดาและมารดาที่
ชอบด้วยกฎหมายในส่วนของตนได้

แต่หากจะใช้สิทธิในการรับมรดกแทนที่บิดาหรือมารดาที่ชอบด้วยกฎหมายของตนได้หรือไม่ต้อง
พิจารณาว่าเด็กเกิด โดยอสุจิของชายที่เป็นสามีหรือไข่ของหญิงที่เป็นภริยาหรือไม่ หากเด็กเกิดโดยอสุจิ
ของชายที่เป็นสามีหรือไข่ของหญิงที่เป็นภริยาเด็กนั้นย่อมเป็นผู้สืบสันดานโดยตรงของบิดาหรือมารดาโดยชอบ

* คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ด้วยกฎหมายแล้วแต่กรณีของตนก็ย่อมรับมรดกแทนที่บิดาหรือมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของตนได้ แต่หากเด็กเกิดจากอสุจิของชายอื่นหรือไข่ของหญิงอื่นย่อมไม่ใช่ผู้สืบสันดานโดยตรงของบิดาหรือมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดาหรือมารดานั้นย่อมไม่มีสิทธิรับมรดกแทนที่บิดาหรือมารดาที่ชอบด้วยกฎหมายของตน

คำหลัก: ทายาทโดยธรรม พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ ผู้สืบสันดานโดยตรง สิทธิรับมรดกแทนที่

ABSTRACT

Upon the death of the deceased, his estate will be distributed among his heirs whether they are statutory heirs or legatees. The deceased's legitimate child is entitled to an inheritance.

In the past, a child was considered to be the legitimate child of a deceased father only if it was conceived from its father's sperm inside its mother's womb. Assisted reproductive technology has progressed, however, and in vitro fertilization (IVF) is now used to help couples conceive a child. Sometimes the couple provides both the sperm and the eggs, but sometimes only one spouse is fertile, and thus sperm or eggs are donated by other individuals. As a result, the child may be genetically related to only one parent. Sometimes the couple also needs a surrogate mother to carry the embryo or fetus to term. These processes are recognized by the Protection of Children Born through Assisted Reproductive Technology Act B.E. 2558 (the Surrogacy Act). Pursuant to the Surrogacy Act, when a surrogate mother gives birth to a child, that child is the intended parents' legitimate child. It therefore follows that the child is entitled to inherit the intended parents' estate.

However, if the intended parents die before the grandparents, can the child inherit in their place when the grandparents die? The law of succession in Thailand allows only the descendants of the deceased to inherit in the place of their ascendants. The law makes a clear distinction between the rights of a legitimate child as an heir and the rights of a descendant as an heir. A legitimate child will not be considered a descendant if the child is not genetically related to his father or mother. For example, if an intended father is infertile, the couple will fertilize an egg from the mother with sperm from a male donor. The mother of a child conceived in this manner is the biological mother of that child, and it is her

descendant. On the other hand, the intended father is not the biological father. Although the Surrogacy Act considers the child to be the legitimate child of the intended father, the child is not the descendant of the intended father. As a result, if the intended father dies before his own father (the grandfather of the child), the child cannot inherit the grandfather's estate in the intended father's place, because the child is not the descendant of the grandfather and the intended father. The same logic applies to a child who is born from the egg of a female donor.

Keywords: legitimate child, the Protection of Children Born through Assisted Reproductive Technology Act B.E. 2558, biological father, descendant of the intended father

บทนำ

เมื่อมีความตายของบุคคลเกิดขึ้นและบุคคลนั้นมีมรดก¹ มรดกนั้นก็ย่อมจะตกแก่ทายาท² ของผู้ตาย ไม่ว่าจะเป็นผู้รับพินัยกรรมหรือทายาทโดยธรรมซึ่งหากเป็นผู้รับพินัยกรรมก็ย่อมเป็นบุคคลใดก็ได้ตามเจตนาของผู้ทำพินัยกรรมไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลย่อมมีสิทธิรับมรดกตามพินัยกรรมนั้น ส่วนทายาทโดยธรรม³ คือบุคคลที่กฎหมายกำหนดให้มีสิทธิรับมรดกของเจ้ามรดก

¹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1600 บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ กองมรดกของผู้ตายได้แก่ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตาย ตลอดทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่าง ๆ เว้นแต่ตามกฎหมายหรือว่าโดยสภาพแล้ว เป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้”

² ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1603 บัญญัติว่า “กองมรดกย่อมตกทอดแก่ทายาทโดยสิทธิตามกฎหมายหรือโดยพินัยกรรม

ทายาทที่มีสิทธิตามกฎหมาย เรียกว่า “ทายาทโดยธรรม”

ทายาทที่มีสิทธิตามพินัยกรรม เรียกว่า “ผู้รับพินัยกรรม”

³ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629 บัญญัติว่า “ทายาทโดยธรรมมีหลักลำดับเท่านั้น และภายใต้บังคับแห่ง มาตรา 1630 วรรค 2 แต่ละลำดับมีสิทธิได้รับมรดกก่อนหลังดังต่อไปนี้ คือ

(1) ผู้สืบสันดาน

(2) บิดามารดา

(3) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน

(5) ปู่ ย่า ตา ยาย

(6) ลุง ป้า น้า อา

คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นก็เป็นทายาทโดยธรรม ภายใต้บังคับของ บทบัญญัติพิเศษแห่งมาตรา 1635”